

Vzkládání rukou (15. lekce)

Nad touto lekcí mi dlouho vystávala otázka, nakolik patří do Prvních kroků? Nakonec jsem rezignoval před samotnou Bibli. *Proto nezůstávejme již u počátečního učení o Kristu, ale směřujme k dospělosti. Nevracejme se k základním článkům o pokání z mrtvých skutků, o víře v Boha, k učení o křtu a vzkládání rukou, o vzkříšení z mrtvých a o posledním soudu. Budeme moci jít dále, když to Bůh dovolí. (Žd 6,1)*

Samotné Písmo řadí „vzkládání rukou“ mezi šest základních učení a ze zkušenosti vím, že je v naší církvi poměrně frekventovanou praxí. Proto bude pro nás dobré vědět, co k tomuto tématu říká Bible, v čem spočívá přínos pro nás křesťany i pro nevěřící, jaká jsou úskalí, případně nebezpečí.

Fyzický kontakt v lidské společnosti není ničím neobvyklým. V naší kultuře si běžně podáváme ruce nebo v rámci důvěrnějšího vztahu pokládáme ruce na ramena druhého člověka.

Bůh ustanovil dotyk rukou jako součást řady duchovních úkonů. I v této oblasti máme jako lidé tendenci být „duchovněji“ než náš Pán a obejít se bez této formy tělesného dotyku. V deváté lekci jsme si ale ukázali, že nejsme pouze „duchovní bytosti“, ale máme duši a žijeme v těle. Jsme tedy vedle našeho vztahu k Bohu také velice pozemští. Proto se i v našem křesťanském životě prolíná rovina duchovní s fyzickou.

Vzkládání rukou je praktika popisovaná na více místech Starého zákona, např. v 5M 34,9: *Jozue, syn Núnův, byl naplněn duchem moudrosti. Mojžíš totiž na něho vložil své ruce. Izraelci ho poslouchali a činili, jak přikázal Hospodin Mojžíšovi.*

Stejně tak nalézáme v Novém zákoně řadu míst, která můžeme rozdělit do několika kategorií.

Vzkládání rukou pro uzdravení

Ty, kdo uvěří, budou provázet tato znamení: Ve jménu mém budou vyhánět démony a mluvit novými jazyky; budou brát hady do ruky, a vypijí-li něco smrtícího, nic se jim nestane; na choré budou vzkládat ruce a uzdraví je. (Mk 16,17-18) - Toto zaslíbení platí ve vztahu ke všem nemocným, za které se křesťané pod Božím vedením modlí.

Druhé zaslíbení: *Je někdo z vás nemocen? Ať zavolá starší církve, ti ať se nad ním modlí a potřou ho olejem ve jménu Páně. Modlitba víry zachrání nemocného, Pán jej pozdvihne, a dopustí-li se hříchů, bude mu odpuštěno. Vyznávejte hříchy jeden druhému a modlete se jeden za druhého, abyste byli uzdraveni. Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého. (Jk 5,14-16)* - Toto zaslíbení je určeno nemocným křesťanům, jen ti totiž mají svůj sbor, a tedy i starší, které mohou v případě nemoci zavolat.

Pečlivý rozbor originálního řeckého textu nám ukazuje, že modlitba za nemocného spojená s mazáním olejem není určena k častému opakování v případě potřeby, jako je tomu u výše citovaného textu Markova evangelia. Mazání olejem je spojeno s určitou revizí života nemocného z jeho strany. Je to nové přiznání se ke smlouvě s Ježíšem Kristem a v případě hříchu jeho odstranění ze života nemocného.

Z vlastní zkušenosti vím, že i ve sborech, kde je kázáno celé evangelium, je tato praxe často opomíjena. Nejčastěji k tomu vedou dva důvody:

Za prvé - duchovní překážky, ať již v životě křesťanů (malá vydanost Bohu) nebo v jejich okolí (silné panování démonické moci) způsobují, že uzdravení následující po modlitbě jsou výjimečná. Logický závěr potom je: „stejně to nemá cenu“. Je potřeba si uvědomit, že naše životní praxe nemá být řízena okolnostmi, ale Božím slovem. Proto v takové situaci třeba i léta vytrvejme, než Bůh dá milost k proměně.

Za druhé - ať již vlastní pohodlnost nebo naopak nezdravá snaha „nikoho neobtěžovat“ vedou k tomu, že se křesťané za sebe vzájemně nemodlí nebo v případě vážnějších chorob povolávají raději lékaře nežli starší. („Lékař je za to přece placen, zatímco většina starších ne...“) Ve vztahu k nevěřícím nemocným bývá překážkou „nevypadat hloupě, když se nic nestane“. V pozadí nejčastěji stojí naše pýcha nebo nedostatek soucitu s nemocnými lidmi, kteří potřebují naši pomoc.

Křest Duchem svatým a udílení darů Ducha

V knize Skutků je celkem na pěti místech popisován křest Duchem svatým. Na třech z nich k němu posloužili křesťané vzládáním rukou:

Když nastal den Letnic, byli všichni spolu na jednom místě. Náhle se ozval zvuk z nebe, jako když se žene prudký vítr, a naplnil celý dům, kde seděli. A ukázaly se jim jazyky jakoby z ohně, které se rozdělovaly, a na každém z nich se usadil jeden. Všichni byli naplněni Duchem Svatým a začali mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat. (Sk 2,1-4 KMS)

Když apoštolové v Jeruzalémě uslyšeli, že v Samařsku přijali Boží slovo, poslali k nim Petra a Jana. Oni tam přišli a modlili se za ně, aby také jim byl dán Duch svatý, neboť ještě na nikoho z nich neseštopil; byli jen pokřtěni ve jméno Pána Ježíše. Petr a Jan tedy na ně vložili ruce a oni přijali Ducha svatého. Když Šimon viděl, že ten, na koho apoštolové vloží ruce, dostává Ducha svatého, nabídl jim peníze a řekl: „Dejte i mně tu moc, aby Ducha svatého dostal každý, na koho vložím ruce.“ Petr mu odpověděl: „Tvé peníze ať jsou zatraceny i s tebou: Myslíš sis, že se Boží dar dá získat za peníze!“ (Sk 8,14-20)

Ananiáš šel, vstoupil do toho domu, vložil na Saula ruce a řekl: „Saule, můj bratře, posílá mě k tobě Pán - ten Ježíš, který se ti zjevil na tvé cestě; chce, abys opět viděl a byl naplněn Duchem svatým.“ (Sk 9,17)

Ještě když Petr říkal tato slova, padl Duch Svatý na všechny, kteří tu řeč slyšeli. A věřící ze Židů, kteří přišli s Petrem, byli ohromeni nad tím, že i na pohany byl vylit dar Ducha Svatého, neboť je slyšeli mluvit jazyky a velebit Boha. (Sk 10,44-46 KMS)

Stalo se, když Apollos byl v Korintě, že Pavel prošel hornatým vnitrozemím a přišel do Efezu; tam našel nějaké učedníky. Řekl jim: „Přijali jste Ducha Svatého, když jste uvěřili?“ Oni mu odpověděli: „Ne, vždyť jsme ani neslyšeli, že je Duch Svatý.“ Řekl: „Jak jste tedy byli pokřtěni?“ Oni řekli: „Janovým křtem.“ Pavel řekl: „Jan křtil křtem pokání a říkal lidu, aby uvěřili v toho, který přijde po něm, to jest v Ježíše.“ Když to uslyšeli, dali se pokřtít ve jméno Pána Ježíše. A když na ně Pavel vložil ruce, přišel na ně Duch Svatý a oni mluvili jazyky a prorokovali. (Sk 19,1-6 KMS)

Můžeme z těchto míst udělat dva závěry. Za prvé: Při křtu Duchem svatým je možné používat vzkládání rukou. (Vztahuje se dokonce na většinu uvedených případů, i když by nám odborníci řekli, že tak malý soubor není statisticky významný.) Za druhé: Vzkládání rukou se většinou dělo skrze „výše postavené“ křesťany - apoštoly, nicméně nejde o pravidlo.

Praxe zmiňovaná již v desáté lekci „Moc Ducha svatého“ nám tyto závěry jen potvrzuje - touží-li někdo po křtu Duchem svatým, je dobré se modlit se vzkládáním rukou. Je praktické, aby se v případě možnosti modlili upevnění, zkušenosti křesťané (kteří často stojí v některém z církevních úřadů).

Ze zkušenosti víme, že kromě samotného křtu Duchem svatým je možné sdílet skrze modlitbu spojenou se vzkládáním rukou i jednotlivé dary Ducha. Za všechna místa v Písmu uveďme jedno: *Nezanedbávej svůj dar, který ti byl dán podle prorockého pokynu, když na tebe starší vložili ruce. Na to mysl, v tom žij, aby tvůj pokrok byl všem patrný. (1Tm 4,14-15)*

Pověření služebníků

V Antiochii byli v církvi proroci a učitelé: Barnabáš, Simeon zvaný Černý, Lucius z Kyrény, Manahem, který býval druhem tetrarchy Heroda, a Saul. Když konali bohoslužbu Pánu a postili se, řekl Duch svatý: „Oddělte mi Barnabáše a Saula k dílu, k němuž jsem je povolal.“ A tak po modlitbách a postu na ně vložili ruce a vyslali je k dílu. Posláni tedy Duchem svatým, odešli Barnabáš a Saul do Seleukie a odtud se plavili na Kypr. (Sk 13,1-4)

V té době, kdy učedníků stále přibývalo, začali si ti z nich, kteří vyrostli mezi Řeky, stěžovat na bratry z židovského prostředí, že se jejich vdovám nedává každodenně spravedlivý díl. A tak apoštolové svolali všechny učedníky a řekli: „Bohu se nebude libit, jestliže my přestaneme kázat Boží slovo a budeme sloužit při stolech. Bratří, vyberte si proto mezi sebou sedm mužů, o nichž se ví, že jsou plni Ducha a moudrosti, a pověříme je touto službou. My pak budeme i nadále věnovat všechn svůj čas modlitbě a kázání slova.“ Celé shromáždění s tímto návrhem rádo souhlasilo, a tak zvolili Štěpána, který byl plný víry a Ducha svatého, dále Filipa, Prochora, Nikánora, Timóna, Parména a Mikuláše z Antiochie, původem pohana, který přistoupil k židovství. Přivedli je před apoštoly, ti se pomodlili a vložili na ně ruce. (Sk 6,1-6)

Výše uvedená místa nám popisují další užití vzkládání rukou: pověření služebníků církví ke konkrétní službě. Stojí za povšimnutí „obě strany mince“ - jak krok duchovní, tak instituční.

V prvním případě jakoby stálo v popředí jednání Ducha svatého v antiochijském sboru. Byl to Duch svatý, který inicioval vyslání služebníků na misijní cestu, nicméně to byli zodpovědní bratři ve sboru, kteří je následně oficiálně pověřili novým úkolem.

V případě druhém vystupuje do popředí spíše jednání lidské, jakkoliv v pozadí opět stojí moudrost Ducha. Šlo o vyřešení ryze praktické potřeby církve, která byla vyřešena výběrem schopných služebníků a jejich oddělením pro novou službu. Na jednání Ducha svatého můžeme usuzovat spíše nepřímo.

Z výsledku práce vyslaných misionářů i ustanovených diaconů je však zřejmé, že v obou případech nešlo jen o formální akt vložení rukou na nové služebníky, ale zároveň jejich nadpřirozené zmocnění Duchem svatým k nové službě.

Z tohoto nám vyplývá dvojitý účel vzkládání rukou při pověření k nové službě: veřejné uznání nového úkolu ze strany církve jak před lidmi, tak před Bohem, a uschopnění ke službě skrze nadpřirozeně přenesené pomazání.

Závěrem: Vyjmenovali jsme si celkem tři oblasti, ve kterých je možné s užitkem použít vzkládání rukou. Na straně jedné nám Bible ukazuje poměrně velkou míru volnosti ve vzkládání rukou, na straně druhé jeho velký duchovní a tedy i praktický dopad. S tímto vědomím zřejmě psal apoštol Pavel svému žákovi Timoteovi: *Neustanovuj nikoho v církvi ukvapeně, abys neměl spoluvinu na cizím hříchu. Uchovávej se čistý. (1Tm 5,22) Nevzkládej rukou rychle na nižádného, a nepřiučastňuj se hříchům cizím. Sebe samého ostříhej v čistotě. (1Tm 5,22 kral.)*

Výzva k Timoteovi má tři části:

Za prvé: Nemá na nikoho vzkládat ruce ukvapeně. Tato služba má být tedy prováděna střízlivě, s rozmyslem. Jde o závažný akt s velkým dopadem a podle toho je třeba s ním zacházet.

Za druhé: Je důležité znát duchovní stav člověka, na kterého vzkládám ruce. V každém případě by jeho život měl být před Bohem čistý, bez vědomých nevyřešených hříchů.

Za třetí: V opačném případě může utrpět škodu i služebník, který slouží vzkládáním rukou. Dochází nejen k fyzickému, ale i duchovnímu kontaktu, kdy může dojít k duchovnímu pošpinění ze strany člověka žijícího ve hříchu.

Zmíněné slovo je aktuální pro všechny křesťany dodnes. Z praxe víme, kolik užitku přináší v církvi služba vzkládání rukou. Na druhé straně nerespektování výše uvedených zásad přineslo Božímu lidu již spousty škody a bolesti: Narychlo ustanovení služebníci se často stávají církví brzdou na celá léta i desetiletí. Pro lidi žijící ve hříchu nebo démonických svázanostech je často neuvážená modlitba spojená se vzkládáním rukou medvědí službou. Místo vyřešení starých problémů jim přibudou nové. Mnoho nezkušených služebníků se dostalo do závažných duchovních problémů tím, že vzkládali ruce na lidi svázané hříchem či démonickými silami. A naopak: Slouží-li vzkládáním rukou člověk žijící ve hříchu, může přivodit závažné duchovní problémy obětem své péče.

Výše uvedená varování by nás neměla v žádném případě vést ke skepsi a přehnaným obavám. Pouze ke střízlivosti a rozmyslu i v této oblasti křesťanské služby. Nebojme se sloužit druhým, vidíme-li skutečnou potřebu. Na straně druhé, je-li to možné, přenechejme ve vážných případech tuto službu zkušenějším. Služba křtem ve vodě, Duchem svatým, osvobození atd. by měla být svěřována pastorům nebo zkušeným a upevněným křesťanům, kteří se osvědčili.

Buďme střízliví na konferencích a na jiných masových křesťanských akcích, kde býváme vyzýváni, abychom se modlili vzájemně jedni za druhé nebo abychom si šli pro modlitbu spojenou se vzkládáním rukou k řečníkovi či sloužícímu týmu. Považuji za velmi moudré, když mnozí křesťané přijímají tuto službu jen z rukou osob jim známých nebo dobře doporučených. Neznámého nadšence, který se chápe mých ramen, protože se za mne „musí modlit“, mohu bez ostychu odkázat do patřičných mezí a jeho ruce klidně a důrazně ze sebe sundat. Bůh nám dal rozum, abychom jej používali, a nemusíme se bát, že v takovýchto

případech zarmoutíme Ducha svatého tím, že nezapadneme do všeobecného nadšení spojeného s nekritičností.